

8. Шаманська О. І. Оцінка ефективності управління економічними ресурсами підприємства / О. І. Шаманська // Найновітє научни постижения. Зборник материалов V Международной. науч-практ. конф. – Т. 4. – София: «Бял ГРАД-БГ» ООД, 2009. – С. 19–23.

Усовершенствована методика формирования и оценки эффективности использования производственного потенциала сельскохозяйственных предприятий, определяющая последовательность аналитического исследования и обеспечивающая при этом диагностическую и поисковую функции анализа, что позволяет подготовить аналитическую информацию относительно объема обнаруженных резервов и направлений их эффективного использования в хозяйственных процессах.

Производственный потенциал сельскохозяйственных предприятий, ресурсообеспечение, эффективность использования, многофакторная эконометрическая модель.

Methodology of forming and estimation of efficiency of the use of productive potential of agricultural enterprises is improved, qualificatory sequence of an analytical research and providing here diagnostic and searching to the function of analysis, that allows to prepare analytical information on the volume of found out backlogs and directions of their effective use in economic processes.

Production potential of agricultural enterprises, resurso-obespechenie, efficiency of the use, multivariable ekonometricheskaya model.

УДК 336.531.2

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АПК

І.М.Титарчук, кандидат економічних наук

Досліджено стан підприємницької діяльності та особливості інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств Київської області, організаційно-економічні проблеми фінансового забезпечення інвестиційної діяльності підприємств АПК.

Фінансове забезпечення, інвестиційна діяльність, інвестиції, прибуток, акції, державна підтримка, активізація інвестиційної діяльності.

Ефективна підприємницька діяльність сільськогосподарських компаній у довгостроковій перспективі та забезпечення високих темпів її

© І.М. Титарчук, 2014

розвитку і підвищення конкурентоспроможності в ринкових умовах господарювання значною мірою визначаються рівнем інвестиційної активності і масштабами інвестиційного забезпечення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження показують, що Україна одна з небагатьох країн світу, яка може збільшити виробництво основних видів аграрної продукції. Нині виділяють три країни у світі: Бразилія, Україна та Росія, які мають найбільший потенціал зростання обсягів виробництва, і відповідно, інвестиції у ці країни з точки зору інвесторів видаються найдоцільнішим. Кризові роки найбільше показали стійкість українських сільськогосподарських підприємств. Це підвищує увагу інвесторів, у тому числі іноземних, до українських аграрних компаній. Останні використовують наявні фінансові ресурси, отримані від здійснення операційної (основної) діяльності для вкладення в об'єкти інвестування з метою отримання додаткового прибутку, розширеного відтворення або досягнення соціального ефекту.

Це відзначають у своїх працях В.Г.Андрійчук, А.С. Даниленко, М.Й.Малік, Ю.О. Лупенко, П.Т.Саблук, І.І.Червен та інші вчені. Разом із тим проблема фінансового забезпечення інвестиційної діяльності потребує подальшого наукового опрацювання в контексті нестабільності функціонування аграрного сектора країна та з врахуванням змін, які відбуваються в ринковому економічному середовищі функціонування сільськогосподарських підприємств.

Мета дослідження - визначення ефективних шляхів фінансового забезпечення інвестиційної діяльності підприємств АПК та активізації інвестиційної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Закон України «Про інвестиційну діяльність» визначає останню як «...сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій» [1].

Станом на 01.01.2014 р., починаючи з 1992 року, в агропромисловий комплекс України було залучено 4126,5 млн дол. США прямих іноземних інвестицій (7,1 % загального обсягу ПІІ в економіку). З них 3287,2 млн дол. США вкладено у підприємства харчової та переробної промисловості та 839,3 млн дол. США у сільськогосподарські підприємства. За 2013 рік приріст іноземного капіталу в агропромисловому секторі склав 327,1 млн дол. США, з них 110,5 млн дол. США в галузі сільського господарства.

Регіонами - лідерами щодо залучення іноземних інвестицій у галузь сільського, лісового та рибного господарства є м. Київ (165,7 млн дол. США), Київська обл. (130,0 млн дол. США), Івано-Франківська (95,4 млн дол. США), Дніпропетровська (52,6 млн дол. США), Харківська (40,9 млн дол. США), Львівська (39,3 млн дол. США), Черкаська (30,3 млн дол. США) та Донецька обл. (28,8 млн дол. США).

Київська область є досить привабливою для здійснення інвестицій та реалізації інвестиційних проектів [2] (табл. 1). У 2013 році в Київській

1. Перелік найбільших інвестиційних проектів в галузі сільського господарства, які реалізовані в Київській області за 2010-2012 рр.

№	Інвестор	Обсяг інвестицій	Очікувані результати	Місце реалізації проекту
1	ТОВ «Нібулон» (Україна)	50 млн дол США	Будівництво двох зернових елеваторів потужністю 150 тис. т, 200 робочих місць	Переяслав-Хмельницький, Тетіївський райони
2	ТОВ «Комплекс «Агромарс» (Данія, Україна)	170 млн дол. США	Забійний цех потужністю 9 тис. голів на годину, бройлерні ферми, потужністю 760 тис. голів на рік, інкубаційний цех, 400 робочих місць	Вишгородський район
3	Фермерське господарство «Кегичівське» (Україна)	45 млн дол. США	Будівництво київського обласного хлібокомбінату потужністю 320 т на добу, 3500 робочих місць	Васильківський район
4	ТОВ «Нива Переяславщини», (Великобританія)	16 млн дол. США 16 млн дол. США	Введено в дію черговий свинокомплекс №4, 30 робочих місць. Будівництво свинокомплексу №6, потужністю 30 тис. голів, 100 робочих місць	Згурівський район Баришівський район
5	Компанія «Столичний комфорт» (Україна)	170 млн дол. США	Будівництво оптового ринку сільськогосподарської продукції «Столичний», 4000 робочих місць	Кієво-Святошинський район
6	ТОВ «Баришівська зернова компанія», (Україна)	2,5 млн дол. США	Будівництво корівника на 500 голів, 50 робочих місць	Баришівський район
7	ТОВ «Перший столичний хлібо-завод» (Україна)	15 млн дол. США	Будівництво хлібокомбінату потужністю 130 тон на добу, 110 робочих місць	Вишгородський район
8	ТОВ «Агро Холдинг» (Україна)	75 млн дол. США	Будівництво та реконструкція розподільного комплексу зі зберігання свіжих овочів потужністю 72 тис. т, 100 робочих місць	Ірпінський регіон, смт. Гостомель
9	Компанія «Сінтал Агрікол» (Україна)	40 млн дол. США	Будівництво комбікормового заводу, свиноферми, молочної ферми, елеватора потужністю 50 тис. т, 200 робочих місць	Іванівський, Поліський райони
10	Фермерське господарство «Агро Трейд 2006» (Україна)	5 млн дол. США	Введення в експлуатацію елеватора, потужністю до 60 тис. т.	Білоцерківський район

області розпочалося будівництво шести комплексів із виробництва молока загальною потужністю 6500 голів корів та трьох корівників на 1000

голів. Заплановано реконструювати сім корівників на 2500 голів корів та однієї молочнотоварної ферми.

Головним акцентом інвестиційної політики в Україні є впровадження у районах та містах області інвестиційних проектів із урахуванням генеральних схем розвитку територій та сприяння впровадженню інвестиційних проектів, спрямованих на економію енергоресурсів. Причому ці інвестиції здійснюються за спільної участі сільськогосподарських підприємств та зовнішніх інвесторів (табл.2).

Поступове формування потужних аграрних компаній дозволила у 2010-2011 рр. залучити в аграрну економіку понад 1 млрд доларів США щорічно через розміщення IPO та випуск корпоративних боргових зобов'язань. Протягом 2010-го - першої половини 2011 років деякі агрохолдинги зуміли скористатися сприятливими ринковими умовами, консолідувати бізнеси, наростити земельний банк до 200-250 тис. га. Багато агрохолдингів реструктуризувалися або операційно, або структурно, та вийшли на новий рівень ведення бізнесу.

Також первинне розміщення акцій (IPO) відкриває доступ до широкого пулу інвесторів: інвестиційним і пенсійним фондам, страховим компаніям і фізичним особам. Підприємство стає публічним і може розраховувати на більш дешеве джерело капіталу в майбутньому, наприклад випуск єврооблігацій або одержання кредитів від зарубіжних банків [4].

Але, наявність експортних обмежень, особливо за останні 6 років, непрозорість земельної реформи і проблеми з поверненням ПДВ експортерам, непередбачена політика щодо мінімальних цін і надбавок і щорічні податкові нововведення, нестабільна державна підтримка аграрного сектора - все це грає не на користь інвестиційної привабливості сектора. Крім того, в Україні існує величезна кількість обтяжливих і застарілих регуляторних процедур, які створюють додаткове навантаження на бізнес. Бізнес змушений нести додаткові витрати на подолання цих процедур, а в деяких випадках просто не може розвивати виробництво.

Проблема інвестиційного забезпечення розвитку галузі є найгострішою у малих і середніх сільськогосподарських підприємствах, а також у особистих селянських господарствах.

Досягнення позитивних зрушень у цьому напрямі найбільшою мірою залежить від використання місцевих можливостей інвестиційного забезпечення. Однак такі можливості в більшості регіонів і територій обмежені.

2. Об'єкти, будівництво або реконструкція яких розпочата та здійснюється відповідно до проектної документації і буде завершена у 2013 - 2014 рр.

№ з/п	Назва підприємства	Назва об'єкта будівництва / реконструкції	Потужність, од.			Вартість будівництва / реконструкції об'єкта, тис.грн	Дата, рік		Очікуваний ефект		
			фактична, станом на 01.01.2013	проектна	очікувана на 01.01.2014 / 01.01.2015		початку будівництва / реконструкції	введення в дію	Робочі місяці на 01.01.2014 / 01.01.2015	Обсяг продукції / рік на 01.01.2014 / 01.01.2015 тис. од.	Валова продукція / рік на 01.01.2014 / 01.01.2015 тис. грн.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	ТОВ НВП "Херсонський машинобудівний завод"	Спільне виробництво разом з "КЛААС" (ФРН) зернозбиральних комбайнів "Тукано-440" та "Скіф" на базі ТОВ НВП "ХМЗ"	10	1004 8	350 / 741	17 179 000.0 (всього), в т.ч. технічне та технологічне переоснащення заводу 500 000,0	2013	2015	50 / 100	0,35 / 0,741	492 500,0 / 1 013 200.0
2	ПАТ "Дослідний завод зварювального устаткування Інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона"	Виготовлення та реалізація комбайнів зернозбиральних самохідних КЗС - 15 "Сварог" на базі комбайну "New Holland"	-	3500	150 / 350	13 300 000.0	2013	2013	150 / 250	0.15 / 0.35 тис. од.	391 350,0 / 913 150.0

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
3	ДП "ВО Південний машинобудівний завод ім. О.М. Макарова"	Збільшення обсягів виробництва тракторів моделі ЮМЗ (40 - 150 К.С.)	7	5000	500 / 2500	214 010,00	2013	2014	175 / 450	0,5 / 2,5 тис. од.	97 500,0 / 487 500.0
4	ТОВ "Укравтозапчасти на" ПАТ "Завод "Ніжинсільмаш"	Створення потужностей для спільного українсько- італійського виробництва тракторів (25-350 К.С.) на базі ПАТ "Завод "Ніжинсільмаш"	10	5000	300 / 1300	372 700,0 (всього), в т.ч. будівництво і реконструкція 220 000,0	2013	2014	120 / 340	0,3 / 1,3 тис. од.	60 370,0 / 603 710,0

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, як свідчить світовий і вітчизняний досвід, ефективно реформування економіки можливе лише на основі активізації інвестиційної діяльності, істотного збільшення обсягу інвестицій, а також консолідації всіх джерел інвестування. Тільки тоді можлива модернізація виробництва, впровадження нових технологій на основі сучасних наукових досліджень.

Нами доведено, що фінансові можливості у сільськогосподарських підприємств різні. Але на їх забезпеченість фінансовими ресурсами впливають одні й ті ж взаємопов'язані фактори: розміри підприємства, прибуток, рівень рентабельності, ефективність ведення бізнесу тощо. Саме позитивні результати діяльності підприємства дають можливість використовувати власні фінансові ресурси у вигляді інвестицій. Причому, найвагомим джерелом власні кошти виступають для груп підприємств із нижчим рівнем інвестиційного забезпечення.

Основним напрямом державного регулювання інвестиційної політики України для АПК має бути визначення пріоритетних галузей виробництва, тобто об'єктів першочергового іноземного інвестування. Причому, для кардинального збільшення іноземних інвестицій мають бути суттєві зміни технологічної структури сільськогосподарського виробництва на основі його екологізації. Тобто пріоритетом державних капіталовкладень та активізації іноземних інвестицій повинно бути збереження і підвищення родючості сільськогосподарських угідь. Нині значна частина земель втратила свою родючість унаслідок ерозії, надмірного використання хімікатів, недотримання технології обробки та ін.

Встановлено, що вагомим джерелом надходження інвестиційних коштів для підприємств, особливо тих, що формують агрохолдинги (переважно відкриті акціонерні товариства) є IPO. Не існує єдиної причини, за якою агропідприємства, по-перше, вибирають такий спосіб залучення коштів, а по-друге, дійсно зацікавлюють інвесторів. Продаючи частину свого бізнесу, агропідприємець натомість отримує гроші, які спрямовує на розвиток. Лише компанії, які мають чітко визначені плани і дійсно потребують залучення коштів та інвесторів, здійснюють IPO.

Також важливим кроком в активізації інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств є підтримка державою інвестиційних проектів з модернізації та використання інноваційних технологій шляхом спільного інвестування, формування сприятливого інвестиційного клімату в державі, для залучення іноземних інвесторів, створення інвестиційних форумів та активізація інформаційного забезпечення щодо наявних інвестиційних проектів у сільському господарстві.

Питання активізації інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств потребують подальшого дослідження зважаючи на нестійкі економічні умови та перспективу асоціації з ЄС, що відкриє доступ до українських ринків іноземним виробникам сільськогосподарської продукції, а значить значно підвищить конкуренцію на ринках.

Список літератури

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1991. - №47. - С. 646

2. Програма залучення іноземних інвестицій та поліпшення інвестиційного клімату в Київській області на 2013-2015 рр. [Електронний ресурс].

3. Даниленко А.С. Методичні підходи до оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємства / А.С.Даниленко // Економіка та управління АПК: [зб. наук. праць]. – Біла церква, 2009. – Вип.1 (66). - С. 14-21

4. Єрмоленко О. А. Публічне розміщення акцій українських компаній: проблеми підготовки та проведення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.m.nauka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=1065>.

The state of entrepreneurship and investment security features farm Kyiv region, organizational and economic problems of financial provision of investment activities agricultural enterprises.

Financial security, investment, investment, profit, shares, state support of investment activity.

Исследовано состояние предпринимательской деятельности и особенности инвестиционного обеспечения сельскохозяйственных предприятий Киевской области, организационно - экономические проблемы финансового обеспечения инвестиционной деятельности предприятий АПК .

Финансовое обеспечение, инвестиционная деятельность, инвестиции, прибыль, акции, государственная поддержка, активизация инвестиционной деятельности.

УДК 338.439.027:664.121

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЦУКРОБУРЯКОВОГО ВИРОБНИЦТВА

А.В. Фурса, кандидат економічних наук

Досліджено питання фінансового забезпечення інноваційного розвитку цукробурякового виробництва. Встановлено, що вирощування цукрових буряків вимагає досить високих витрат в розрахунку на 1 га посіву, тому товаровиробники надають перевагу менш витратним і більш прибутковим сільськогосподарським культурам – озимій пшениці, сої, кукурудзі на зерно, соняшнику, ріпаку. Запропоновано найбільш суттєві фінансово-економічні і нормативно-правові заходи держави, що направлені на ефективність створення інноваційних проектів цукробурякового виробництва.

Інновації, інвестиції, прибутковість, інноваційні проекти, організаційно-економічні заходи, цукробурякове виробництво.

© А.В. Фурса, 2014